

226 Μονόμυξος λύχνος 4ος αι. μ.Χ.

Από την Νίσυρο (από παράδοση, χωρίς άλλες ενδείξεις).
Αρχ. Συλλογή Νισύρου, αρ. ευρ. 298.

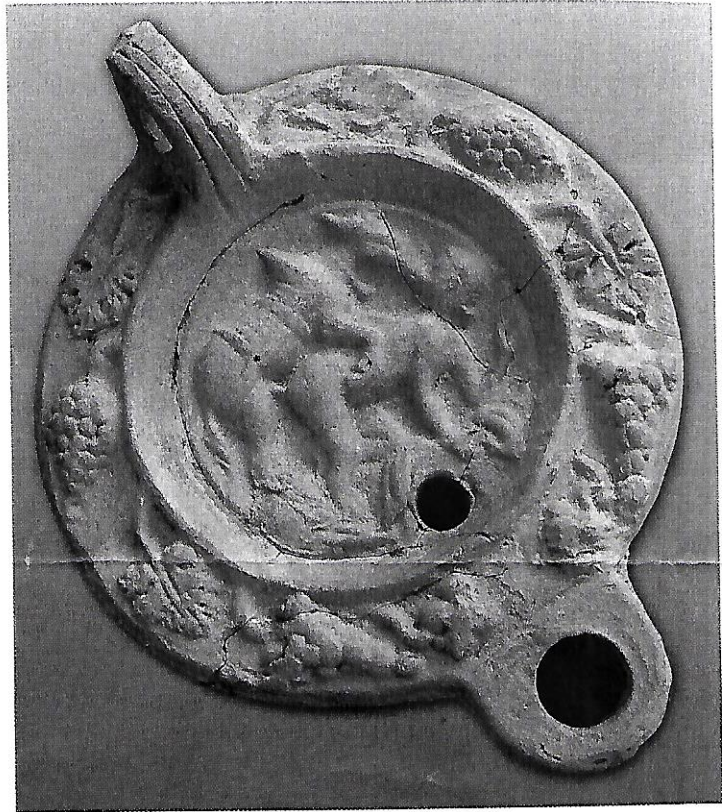
Πηλός κιτρινωπός (7,5YR 8/4). Άβαφος.
Συγκολλημένος και συμπληρωμένος.
Υ. 4,8 (με την λαβή). Μήκ. 17.

Λαβή διάτρητη με τρεις εγχαράξεις. Οριζόντια εγχάραξη ορίζει τον μυκτήρα. Βάση επίπεδη με εγχάρκτη επιγραφή ΜΑΡ/ΚΟΥ. Στο δίσκο εικονίζεται ανάγλυφο ερωτικό σύμπλεγμα γυναίκας και όνου ή αλόγου πάνω σε κλίνη με λυχνοστάτη. Ο ώμος κοσμεύεται με κληματόφυλλα και σταφύλια.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Το θέμα του δίσκου, γνωστό στα αττικά και κορινθιακά λυχνάρια του 2ου και 3ου αι. μ.Χ. (Bruneau 1965, εικ. 2-4· *Agora VII*, αρ. 831-833, πίν. 18· Chrzanowski – Zhuravlev 1998, 121-125, αρ. 67· *Kerameikos XVI*, 148-150, αρ. 1275-1307, πίν. 27· Bailey 1988, 65, όπου και άλλα παραδείγματα) απηχεί τον μύθο του Λουκίου από την Πάτρα, όπως περιγράφεται στις *Μεταμορφώσεις* του Απουλίου (Χ, 19-20), του 160-170 μ.Χ., και στον μύθο *Λούκιος ή όνος* του ψευδο-Λουκιανού, του β' μισού του 2ου αι. μ.Χ. (Bruneau 1965), εφόσον απεικονίζεται όνος ή ημίονος. Στην περίπτωση της απεικόνισης αλόγου (πράγμα που στο συγκεκριμένο λυχνάρι δεν είναι απόλυτα σαφές), ο Bailey (1988, 65) πιστεύει ότι πρόκειται για το επεισόδιο του αλόγου με την Σεμίραμι (Πλίνιος, *Naturalis Historia*, VIII, 42).

Η εικονογραφία του δίσκου ακολουθεί, με μικρές παραλλαγές, τον σπανιότερο τύπο Α (Bruneau, 1965, 351), κατά τον οποίο η γυμνή γυναίκα σκυμμένη στηρίζεται στην κλίνη με τα χέρια, ενώ πίσω της, το ζώο, με στερεωμένα τα δυο πόδια στη μέση της, επιδίδεται στην ερωτική πράξη.

Το λυχνάρι, κυπριακής παραγωγής – και συγκεκριμένα του εργαστηρίου του Μάρκου (για άλλα προϊόντα του ίδιου κατασκευαστή

στην Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού, στην Κύπρο και στο Ερμιτάζ βλ. Hellmann 1985, 41, αρ. 39) – είναι ενδεικτικό της δημοφιλίας και της επιβίωσης του θέματος στα πρώτα χριστιανικά χρόνια, αποτελώντας ίσως ένα από τα τελευταία χρονολογικά δείγματα του είδους από την Κύπρο μαζί με τα λυχνάρια με παραλλαγή του ίδιου θέματος του *СΦΥΡΙΔΩΝΟС* στο Βρετανικό Μουσείο (Bailey 1988, 315, Q2578, Q2579, πίν. 70) και στο Κυπριακό Μουσείο της Λευκωσίας (Oziol 1977, 230, αρ. 674, πίν. 38).

Αγγελική Κασιώτη